

Bildande av Lobergets naturreservat i Karlshamns kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, om bildande av naturreservat av det på bifogad karta angivna området, som omfattar fastigheterna Loberget 1:5 och 1:23 jämte till Loberget 1:5 hörande vattenområde i Mieån enligt 1 kap 5 § jordabalken. Gårdsbyggnader och tomt, som är angivna på kartan, ingår i reservatet men är inte tillgängliga enligt allemansrätten.

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen 1998:1252 om områdesskydd enligt miljöbalken m m om föreskrifter enligt nedan för naturreservatet.

Naturreservatet skall benämnas **Lobergets naturreservat**.

Administrativa data

Objektnamn	Loberget
Objektnummer	10 02 074
Skyddsform	Naturreservat
Areal	Totalt 127 ha, varav 124 ha land och 3 ha vatten i Logylet och Mieån
Län	Blekinge län
Kommun	Karlshamn
Församling	Ringamåla
Naturgeografisk region	Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden
Kulturgeografisk region	Sydsvenska högländets skogsbygder
Lägesbeskrivning	Loberget ligger på Mieåns västra sida, ca 20 km norr om Karlshamn
Hänvisning till digitala gränser på beslutskartan	
Karta	034 98 Loberget, 034 97 Ringamåla
Fastigheter	Loberget 1:5 och Loberget 1:23
Markägare	Loberget 1:5 - Gerd Ekelin och Gerthrud Östlinder Loberget 1:23 – Staten/Naturvårdsverket
Servitut	Kraftledning i nordvästra hörnet av reservatet. Väg från riksväg 29 via gården till utmarken. Gångväg runt norra sidan av gården.
Samfälligheter	Markväg
Nyttjanderätter	Betesarrende
Förvaltare	Länsstyrelsen

Beskrivning av området och skälen för beslutet

Reservatet är beläget i övre delen av Mieåns dalgång på en höjd över havet som varierar mellan 80 till 120 meter. Reservatet sträcker sig drygt 2 km västerut från dalen till gränsen mot Ringamåla by i väster. Berggrunden utgörs av grå Växjögranit. Längs den sprickdal där Mieån rinner fram går en skarpt markerad getryggsformad grusås med en höjd av ca 10 meter över omgivande mark. Väster om den löper en åsgrav i hela åsens sträckning. I dalsidan finns terrassformade isälvsavlagringar, som tidigare varit åker men numera betas. Åkrarna är artrika med ett stort inslag av ängsväxter. Isälvsavlagringarna ligger på morän, som huvudsakligen består av osorterat moigt eller sandigt material. I sluttningarna mot inägomarken är moränen blockrik. Loberget är av stort geologiskt intresse genom områdets formrikedom och orördhet.

Loberget är kulturhistoriskt intressant med gården och det omgivande odlingslandskapet med ålderdomlig struktur samt lämningar i form av grunder efter fyra torp, tre tjärdalar, stenmurar och rester av andra hägnader, hamlade träd, odlingsrösen, en hålväg och den gamla landsvägen uppför dalsidan till platsen för Lobergets by. Vägen har grävts ut i en brant sluttning och har stödmurar på båda sidorna.

Egendomens gårdsbyggnader uppfördes i början av 1800-talet. Nuvarande ägares släkt kom i besittning av gården i slutet av 1800-talet. Byggnaderna har i hög grad fått behålla sin ursprungliga karaktär och är en typisk äldre gård i den blekingska skogsbygden. Ett stort antal hamlade träd av främst ask men även lönn, alm och rönn finns i anslutning till den odlade marken. Moderna jordbruksmetoder har aldrig tillämpats i området.

Utmarken består till större delen av en grandominerad naturskog med riklig förekomst av senvuxen gran, torrakor och lågor. Här har skogsvårdsstyrelsen klassat ca 65 ha som nyckelbiotop. Denna består av barrnaturskog med granskog av blåbärstyp, gles tallskog av blåbärstyp på höjdlägen; kärr med tall, skvattram och tuvull samt lövdominerade kärr med glasbjörk, al och tall. Mossfloran är ganska rik med bl a västlig hakmossa, vågig sidenmossa och stora kuddar av blåmossa. Centralt i utmarken ligger Logylet, som är en oligotrof brunvattensjö på 2 ha omgiven av gungflyn och en orörd barrblandskog. Den avvattnas av en bäck mot sydväst. Sjön är sänkt något genom att utloppet har fördjupats i början på 1900-talet. I utloppsdiket växer missne och vitmossa. Området väster om Logylet har längst skoglig kontinuitet. Här fanns enligt skifteshandlingar från 1823 *stenbunden furemark* och *stenbunden boke-mark*. I skogsområdet öster om sjön finns bland annat glesa tallskogar med högt blåbärsris och en serie med skogbevuxna kärr förbundna av en bäck som avvattnar området till Mieån. I delar av kärren är missne vanlig. Skogen inom reservatet har tidigare under lång tid använts som utmarksbete. På generalstabskartan från 1843 har större delen av utmarken barrskogsbeteckning. Av den ekonomiska kartan från 1916 framgår att två mossodlingar har tagits upp i utmarken. Dessa mossodlingar är nu delvis igenväxta med skog. Under de senaste årtiondena har skogen till största delen fått stå orörd. På 1980-talet skedde dock avverkningar i delar av granskogen och viss gallring gjordes i ekskogen på inägomark.

Inägomarken är artrikare. Lundväxter som skogsbingel, lundslök, trolldruva, storrams och ormbär växer i de ädellövdominerade bestånden. På hamlad ask, lind och lönn förekommer bl a almlav, läppsvepemossa, krushättemossa, fällmossa och fjädermossa. I ett källkärr i södra delen av inägomarken finns ett stort bestånd av den i södra Sverige säll-

synta dunmossan och en förekomst av källmossa. Från Hagamossen i norr går en bäck genom ekskogen och över inägomarken ner till ån.

Vid en översiktlig inventering av vedlevande skalbaggar påträffades i reservatet 123 av landets omkring 1000 vedlevande arter. Härav är enligt artdatabankens lista över rödlistade arter en art rödlistad som sårbar och 8 arter som missgynnade. Andra rödlistade arter som iakttagits i reservatet är bivråk, mindre hackspett, skogsgrynssnäcka, bukspolssnäcka samt flodpärlmussla, som också är upptagen på IUCN:s Globala rödlista som sårbar art.

Mieån i östra delen av reservatet är uppdämd genom en äldre sågverksdamm. Dammen finns med på skifteskartan från 1823. Uppströms dammen finns glesa bestånd av äldre flodpärlmusslor.

Hela området är av riksintresse för naturvården. Regeringen har 2000-07-06 vidare beslutat att Loberget skall ingå i Natura 2000 enligt fågeldirektivet och har föreslagit till EG-kommissionen att Loberget skall ingå i Natura 2000 enligt habitatdirektivet. Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk i Europa av områden med skyddsvärda naturtyper, områden med skyddsvärda arter samt fågelarter för vilka åtgärder skall vidtas för att skydda, bevara och återställa deras livsmiljö. Enligt 7 kap. 16§ miljöbalken skall myndigheterna prioritera skyddsarbetet för de områden som ingår i nätverket.

Den odlade marken är i länsstyrelsens bevarandeplan för odlingslandskapet av högsta skyddsklass (klass 1) tillsammans med det angränsande Ire naturreservat. Betydande biologiska värden är knutna till Lobergets orörda naturskogar och inägomark. Området har en stor biologisk mångfald genom det stora antalet naturtyper.

Till skydd för yt- och grundvattentäkt har Långasjöns-Mieåns vattenskyddsområde bildats. Särskilda bestämmelser för vattenskyddsområdet finns i *Lokala hälsoskyddsföreskrifter för Karlshamns kommun, Stadgesamling 6:7*, §§ 1 och 6. Vattenskyddsområdets omfattning vid Loberget framgår av reservatskartan.

För att Lobergets natur- och kulturmiljövärden skall bevaras är området i behov av ett omfattande skydd, väl planlagda vårdåtgärder och uppföljning av områdets utveckling. Detta kan långsiktigt åstadkommas genom att området förklaras som naturreservat. Härigenom lever länsstyrelsen även upp till den skyldighet som anges i 7 kap. 16§ miljöbalken att prioritera skyddsarbetet i områden som ingår i det ekologiska nätverket Natura 2000.

Syfte

Syftet med reservatet är att

- bevara biologisk mångfald i utmarksskog, ekskog och på odlingsmark med ålderdomlig uppbyggnad
- bevara ett värdefullt kulturpräglad landskap med gården och det omgivande odlingslandskapet med ålderdomlig struktur samt torpgrunder och torpmiljöer.
- skydda och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter på hamlade träd
- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i form av isälvsavlagringar i Mieåns dalgång.
- tillgodose friluftslivets behov av områden där rika naturupplevelser kan fås i naturskogar, småskaligt odlingslandskap och intressanta kvartärgeologiska ytformer.

Syftet skall nås genom att

- utmarksskogen får utvecklas fritt med undantag av att försiktiga röjningar av barrträd kan utföras runt äldre bokar och för att bevara torpgrunder och tjärdalar.
- inägomarkens skötsel grundas på den äldre markanvändningen, dvs ängsbruk, hamling av träden, naturvårdsinriktat bete och åkerbruk.
- de hamlade trädens form bevaras genom hävd och nya träd hamlas så att de får samma form som äldre hamlade träd.
- nya träd hamlas för att säkerställa återväxten av hamlade träd och kontinuiteten av miljöer för flora och fauna knutna till äldre hamlade träd.
- gårdsbyggnadernas karaktär av en 1800-talsgård så långt möjligt bevaras.
- strövstigar hålls väl markerade.

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

- uppföra helt ny byggnad eller anläggning
- anlägga väg, anordna upplag, gräva, schakta, utfylla eller tippa
- anlägga luft- eller markledning
- uppföra mast
- uppföra flaggstång eller antenn utanför tomtmark
- bedriva täkt
- ta bort eller skada stenmurar eller odlingsrösen
- lägga igen öppna diken eller att dika
- skada eller förändra mark eller vegetation på ett sätt som inte har anknytning till traditionell skötsel av området
- plantera in för trakten främmande djurarter eller utanför tomtmark främmande växtarter
- använda parasitbekämpningsmedel som utsöndras med spillningen i form som är skadlig för insekter, t ex avermectiner
- avverka skog på utmarken
- utföra skogsodling
- tillföra handelsgödsel utanför tomtmark
- använda kemiska bekämpningsmedel utanför tomtmark

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- ändra på byggnaders yttre utformning eller färgsättning.
- riva befintliga byggnader

Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten som ingår i reservatet.

Markägare och innehavare till särskild rätt till mark och vatten förpliktigas tåla att åtgärder vidtas inom området enligt fastställd skötselplan, såsom slätter, betesdrift, åkerbruk, röjning, gallring, hamling samt anläggande av strövstigar.

Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det inte tillåtet att

- gräva eller skada fast naturföremål eller ytbildning
- skada stenmurar eller odlingsrösen
- otillbörligt störa djurlivet
- gräva upp växter eller plocka blommor
- beträda slåtterängar under tiden 21 mars till ängsslåttern omkring 20 juli utom på markerade strövstigar
- medföra ej kopplad hund annat än vid jakt
- göra upp eld
- framföra motordrivet fordon
- cykla eller rida annat än på tillfartsvägen till gården
- tälta, ställa upp husvagn eller husbil
- på störande sätt utnyttja radio, bandspelare, cd-spelare eller därmed jämförlig anordning eller på annat sätt åstadkomma störande buller
- nyttja området för övningar som verkar störande för naturen eller på allmänhetens friluftsliv i reservatet
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- samla in fjärilar eller skalbaggar
- bedriva vetenskaplig forskning eller undersökningsverksamhet

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken skall inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltare att sköta området enligt till beslutet hörande skötselplan. Det skall vidare vara tillåtet för gårdsägaren att bruka tomten som tidigare och efter prövning av kommunen och samråd med länsstyrelsen utföra VA-anläggning. Föreskrifterna skall inte heller vara hinder för innehavaren av kraftledningsservitut att bibehålla och underhålla befintlig kraftledning enligt gällande servitut.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer länsstyrelsen den till beslutet hörande skötselplanen. Förvaltare för reservatet skall vara Länsstyrelsen i Blekinge län. Samråd skall vid förvaltningen ske med markägarna.

Ärendets handläggning

Lobergets natur- och kulturvärden uppmärksammades av länsstyrelsen på 1970-talet i samband med att inventeringar av geologi, vegetation och hävd utfördes i Ire-Lobergetområdet. I naturvårdsplanen för länet tas Loberget upp som ett skyddsvärt område. I kulturminnesvårdsprogrammet redovisas Loberget som en miljö av intresse för kulturminnesvärden. Området är en viktig del av Ire-Lobergetområdet som är av riksintresse för naturvärden. I naturvårdsprogram för Karlshamns kommun (1992) omnämns bl a området i Loberget som ett skyddsvärt avsnitt av Mieåns dalgång.

Under 1994, i samband med planering av ny sträckning av riksväg 29, kom områdets värden att uppmärksammas på nytt. Skogsvårdsstyrelsen utförde under 1994 och 1996

nyckelbiotopsinventering i området. Två nyckelbiotoper kartlades. Den ena omfattar större delen av den orörda barnnaturskogen inom egendomen. På uppdrag av länsstyrelsen utfördes under 1994 inventeringar i området av dels vegetation och flora, dels faunan av vedskalbaggar. Inventering av fågelfaunan utfördes 1995. Härutöver kan nämnas att Naturskyddsföreningen i Karlshamn under 1999 har haft naturskogen i Loberget som kampanjskog.

Regeringen har 2000-07-06 beslutat att Loberget skall ingå i Natura 2000 enligt fågeldirektivet och har föreslagit till EG-Kommissionen att Loberget skall ingå i Natura 2000 enligt habitatdirektivet.

Länsstyrelsen fann, efter samråd med Naturvårdsverket, att det var angeläget att området skyddades. Markägarna ställde sig positiva till att så skedde. Svensk Fastighetsvärdering AB har på uppdrag av länsstyrelsen utfört värdering av det intrång som en reservatsbildning i området skulle medföra. Förhandlingar har förts med markägarna angående skydd och vård av området. Naturvårdsverket har under 1999 förvärvat den västra delen av egendomen. Fastighetsbildning har skett 2000. Överenskommelse har träffats med markägarna angående utförande av landskapsvårdande arbeten. Under vintern 1999-2000 har sådana arbeten utförts inom egendomens inägomark. Strövstigar har markerats över inägomarkens olika markslag och kvartärgeologiskt intressanta bildningar. Vintern 2001-2002 har inägomarken röjts fram runt torpet ca 200 meter sydväst om gården. En strövstig har röjts och markerats på utmarken. Länsstyrelsen har utfört skötselplanering i området under 2000. Kompletterande planering har skett under 2002. Samråd har skett med ägarna till fastigheten Loberget 1:5.

Ett förslag till naturreservat har remissbehandlats 2000. Yttranden har inkommit från Naturvårdsverket, Vägverket, Skogsvårdsstyrelsen, Försvarmakten, Karlshamns kommun, Svenska kraftnät, Blekinge Museum och Karlshamns Naturskyddsförening. Vägverket, Skogsvårdsstyrelsen och Försvarmakten har inga synpunkter på förslaget. Karlshamns kommun, Karlshamns Naturskyddsförening, Naturvårdsverket och Blekinge Museum tillstyrker förslaget samt lämnar några synpunkter. Svenska Kraftnät hävdar sina intressen i anslutning till befintlig kraftledning i västra änden av reservatet. Förslaget till naturreservat har förelagts sakägarna 2000. Yttranden har inkommit från Nils Egon Nilsson. Han har inget emot att bevara kulturhistoriskt värdefullt område av natur, fauna m. m. till eftervärlden samt lämnar några synpunkter. Ägarna har förelagts att yttra sig i ett reviderat förslag 2002-04-19. Yttrande har inkommit 2002-05-22. Med ledning av yttrande från ägarnas juridiska ombud har vissa mindre ändringar och förtydligande gjorts i skötselplanen.

Länsstyrelsen erinrar om innehållet i 31 kap. 13 § miljöbalken: "Har inte överenskommelse träffats om ersättning enligt 4 eller 11 § eller om inlösen enligt 8 § och har inte rätten till talan gått förlorad enligt 12 §, skall den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen väcka talan hos miljödomstolen mot den som är skyldig att betala ersättning eller att lösa in fastigheten. Sådan talan skall väckas inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad".

Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft den dag det vunnit laga kraft.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog ordföranden landshövding Ingegärd Wärnersson och ledamöterna Kerstin Andersson, Carl-Eric Birgersson, Annika Börjesson, Johnny Gylling, Stig Janzon, Bernth Johnson, Gustav Nilsson, Karin Jeppson, Yngve Svensson, Nils Ingmar Thorell och Agneta Åhrberg. Den sistnämnda lämnade ett särskilt yttrande, se bilaga.

I beslutet deltog även 1:st länsassessor Staffan Dahlberg, länsantikvarie Leifh Stenholm, biolog Lars-Göran Olsén och naturvårdsdirektör Lars Bergenudd, den sistnämnde föredragande.

Ingegärd Wärnersson

Lars Bergenudd

Kungöres i länets författningssamling, ortstidning och ORIS

Bilagor:

1. Karta med reservatsgränser
2. Skötselplan med bilagor
3. Hur man överklagar

Bilaga 1

till länsstyrelsens beslut 2002-06-03
Dnr. 511-3047-00 Obj. Nr. 10 02 074
--- Gräns för Lobergets naturreservat
I Karlshamns kommun
--- Gräns för Långsjöns - Mieåns
vattenskyddsområde
Utdrag ur ek. kartblad 034 97, 034 98
Skala 1:10 000

